
ÖTÜKEN

YÜREĞİM YANARDAĞ

REFİK ÖZDEK

ÖTÜKEN

ÖTÜKEN

/ otukennesriyat

YAYIN NU: 2201
EDEBÎ ESERLER: 1119

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-817-9

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: 1991
2. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Oğuzhan Murat Öztürk

Düzelti: Ezgi Akyıldız

Son Okuma: Çağla Yılmaz

Kapak Tasarımı: Mahmut Doğan

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Kapak Baskısı: CB Matbaacılık

Baskı: Ötüken Neşriyat AŞ
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50
Sertifika Nu: 49269

İstanbul - 2025

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Refik Özdek: Kökleri akıncı Türklerine kadar uzanan Refik Özdek 1928 yılında bugün Romanya sınırları içerisinde kalan Köstence'de doğmuştur. Gazetecilikten çevirmenliğe ve yazarlığa uzanan geniş bir edebî kariyere sahip bir kültür insanı olan Özdek'in gazeteciliğe başladığı yıl 1959'dur. Özellikle Cengiz Aytmatov'un eserlerini Türkçeye kazandırarak çevirmen olarak tanınmış, bu eserlerle geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmıştır. Ayrıca roman, öykü ve şiir gibi türlerde de önemli eserler vermiş, arı ve duru Türkçesiyle takdir toplamıştır. Hem telif hem de çeviri alanındaki çalışmalarıyla Türk edebiyatına ve kültürüne büyük katkılar sunmuş, 28 Ağustos 1995 tarihinde vefat etmiştir.

İÇİNDEKİLER

Elma Kız • 9

Kahraman • 29

Üç Dilek Oyunu • 49

İki Dünyada Yaşayan Adam • 102

Yüreğim Yanardağ • 122

Yolcu Beklerken • 159

ELMA KIZ

On yıl oluyor, o kara kaşlı, gül gülüşlü, kumru bakışlı küçük kızı hâlâ unutamıyorum.

Yolda seksek oynar gibi zıplayarak yürürdü. Çayırda kelebekler gibi çiçekten çiçeğe koşar, ormanda ağaçlarla, kuşlarla konuşurdu. Dere boyunda şiir okur, şarkı söylerdi.

Onun sesi bana bazen susuzluk giderici bir serinlik verirdi, bazen de sevinç ve coşku. Gözümde yaş olup taşan duyguları da veren onun sesiydi. Ama ben sözde hiçbir şeyi belli etmezdim.

Renkleri çok farklı bir kelebek görse, çalılar arasına gizlenmiş çok güzel bir çiçek keşfetse, sevinçle bağırırdı: "Gelin! Gelin! Dünya güzeli burada!"

Annesi uzaktan gülümseyerek bakar ama babası, koskoca adam, kızının sıcacık sevincini soğutmamak için, koşup yanına giderdi: "Haklısın, gerçekten bir harika!" derdi.

Babasını sevindirdiği için mutluluğu daha da artan küçük kız onu yanağından öper, "Yaz tatilini bu köyde geçirmek fikri de harika!" diye omuzuna asılırdı. İşte o zaman benim içimde cız diye bir şeyler erirdi. "Babam sağ olsaydı, elini omuzuma koysaydı, parmaklarıyla saçlarımı karıştırsaydı..." diye düşünürdüm. Bana, "Şunu yap oğlum, bunu yap oğlum," diyen büyükler oldu. Hatta, "Aferin ülen Mehmet," diyenler de oldu. Ama herhangi bir isteğim için, gerçek bir sevgiyle "Peki yavrum," diyen olmadı hiç.

KAHRAMAN

Artık korkmuyorum. Hiç kimseden hiçbir şeyden korkmuyorum. Korkuların alayını bir çuvala doldurup eşiğin önüne koydum. Gelen bir tekme atıyor, giden bir tekme…

Onları yenmem kolay olmadı. Beni her yandan sıkıştırdılar, bin kılıkta göründüler. Hem varlık hem yokluk olarak çıktılar karşıma. Hem bilge hem bilgisiz hem güçlü hem çaresiz olarak; sözde dost, sözde sevgili olarak…

Beni her yandan sıkıştırdılar ama aynı anda saldırmalarına fırsat vermedim. Her birini tek tek yakaladım. Tutsak edip bir çuvala doldurdum. Bilirsiniz; korkular sindirilir, tutsak edilir ama öldürülemez, yok edilemezler.

Çuvalın dibindeki tutsağım "romatizma korkusu"dur. Size önce ondan söz edeceğim. Yoo! "Romatizma mı?" deyip geçmeyin. Onu benden başka yenen olmamıştır!

Romatizma; herkes gibi beni de nemli, yağışlı havalarda yakalar, bütün ağırlığını vererek dizlerime otururdu. Okkalı küfürler savurarak yalvarırım kalkmaz, çimdiklerim gitmez, silkinip atmaya da gücüm yetmezdi. Çünkü o bir cadı idi. Çimdikledikçe okşadıkça derimin altına geçen, diz kapağımın altına yerleşen kaprisli bir cadı. Ağırlığı var, hacmi yoktur. Sızım sızım kımıldamadan, ağırlığını vermeden oturması için kaplıcalarda yıkanmalı, güneşli ve havadar yerde oturmalıymışım. Anlı şanlı doktorların yazdığı reçeteyi uygulamalı, saunalarda dizimi kayın yaprağı ile dövmeliymişim!

Ben bunları yapamazdım. Onun için de açardım ağ-

ÜÇ DİLEK OYUNU

Soğuk rüzgâr buzdan saçmalarla pencere camlarını patır patır dövüyordu. Gece yarısı kopan bora bir yerlere koşuyordu kırıp dökerek. Tangırtılar şangırtılar sabaha kadar rüzgârın uğultusuna karıştı durdu. Avludaki akasya ağacı ya kökünden sökülerek boylu boyunca yere serilmiş, ya da en büyük dallarından birini yitirmişti. Çatırtı çok yakından gelmişti çünkü...

Eğer rüzgârın amacı kapalı mekânlara zorla girmek idiyse, işte bu evde bunu başarmıştı. Pencerede bir aralık bulmuş, ıslık çala çala doluyordu içeriye.

Mahmut Bey sallanan koltuğundan usulca kalktı. Köpük kauçuğu bıçak sırtıyla bastıra bastıra pencere kenarlarına sıkıştırdı. Epeyce uğraştı bu iş için ama sonunda rüzgârın ıslığı kesildi. "Ah, işte böyle!" diye mırıldandı, sonra gidip sobaya iki odun attı.

Meryem Hanım evin tükenmez işlerine dalmıştı ama yine de sobaya iki odun birden atıldığını fark etmişti. Sessizce birkaç kez başını salladı: "Odunu idareli kullanmalı, daha ocağın başındayız, kış erken geldi... Şubatın zemherisi, martın azer fırtınası gelecek..." diye geçirdi aklından. Bunları kocasına da söylemek için göz ucuyla ona baktı. Ama vazgeçti söylemekten. Tatlı bir gülümseme görmüştü kocasının dudaklarında. Gözleri de gülüyordu. "Soba gürüldemeye başlayınca üç yeni dilek geldi aklına," diye düşündü. "Üç dilek oyunu", soğuk kış gecelerinde en büyük eğlenceleriydi onların. Mahmut Bey çocukken okuduğu "üç dilek" masalını hiç unutmamış, emekli maaşıyla ge-

YÜREĞİM YANARDAĞ

Sıra sıra dağlar eğilmez mi sanırsın? Sarp kayalar çatlamaz mı, denizler durulmaz mı, yanardağlar sönmez mi? Yeter ki sen yüreğinin ateşini söndürme! Himmete dağ da dayanmaz oğul, dağlar dayanmaz.

Bunları bana kompartıman arkadaşım söylüyordu. Arkadaşım dedimse, öteden beri beraberliğimiz olan, yaşıtım olan gerçek bir arkadaş sanmayın. Ona "yoldaşım" demek daha doğru olur. Yaşıtım değildi, tanışım değildi, tanışmak istediğim biri de değildi.

İkimiz de pencere yanında oturuyorduk. O trenin gidiş yönüne bakıyordu ben ise geliş yönüne. Gözlüklü, ak sakallı, düzgün tıraşlı idi. Güler yüzlü, güzel giyimli bir ihtiyardı. Yaşı 80 değilse bile 70'in epeyce üzerinde olmalı. Ak sakalı bakışınızı yüzünün ayrıntılarına kaydırmanıza biraz engel olsa da uzun, belki de çileli geçmişini simgeleyen derin çizgileri de görebilirdiniz. Ceketinin önü açıktı. Aynı kumaştan yapılan yeleğinin orta iliğinden cebine bir gümüş zincir uzanıyordu. Bana "Himmete dağlar dayanmaz oğul," diye bitirdiği sözleri söylerken, okumakta olduğu kitabı dizlerinin üzerine bırakmıştı. Sayfalarının arasına sıkıştırdığı kâğıt cetvelden, kitabın sonlarına geldiği de anlaşılıyordu.

Trene Haydarpaşa'dan binmiştik. Kompartımana girdiğim zaman onun bulunduğu köşede oturduğunu silik bir şekilde hatırlıyorum ama selam verip vermediğimi hatırlamıyorum.

O beni başıyla selamlamış, fark etmemişim. Tren hareket ettikten sonra "Yolculuk nereye?" demiş, duymamı-

YOLCU BEKLERKEN

Kurşun gibi ağır, bunaltıcı bir hava. Dallarda yaprak kımıldamıyor. Güneş yitik, gökyüzü duman renginde. Önümüzdeki saatlerde belki bir sağanak boşalacak, havayı biraz serinletecekti ama o dakikalarda yağmur insanın derisiyle gömleği arasında yağıyordu sanki. Yakanızda kravat, sırtınızda ceket, elinizde de ağırca bir çanta varsa, vay hâlinize!

..... önünde, kapı polisinin birkaç metre sağında, yabancı bir çifti bekliyordum. Rıhtımda, biri Rus, öteki İtalyan iki transatlantik vardı. Turistler grup grup çıkıyor, az ileride kendilerini bekleyen otobüslere doluyorlardı. Birkaç adım ötede sıralanmış taksilerin şoförleri de gruptan ayrılan çiftleri kapmak için alesta idiler. Birbirlerine, edep sınırını aşmayan argolarla takılıyor, güzel kadınları süzmekten de geri kalmıyorlardı. Ön sıradaki "Kalbim seni özler, yollarını gözler..." diye bir şarkı mırıldanıyordu kapı önünde duraksayan turistlere bakarak.

Trafiğe takılmak korkusuyla evden erken çıkmış, randevu yerine de epeyce erken gelmiştim. Beklediğim çiftin gecikmesi de buna eklenince, nöbetteki polis gibi sık sık saate bakar olmuştum.

Polis sıkıntılar içindeydi. Boğazını sıkan kravatı gevşetemiyor, terini silmeye fırsat bulamıyordu. Ne de çok soru soruyorlardı ona! Turistler değil, oradan geçen vatandaşlardı soru soranlar. Bazılarına tek kelime ile, bazılarına da hiçbir şey söylemeden eliyle bir tarafı göstererek karşılık veriyordu. Soru soranlardan birine "Şu tarafta, hadi git!